

ПРЕГЛЕД ДОМАЋИХ ДОГАЂАЈА

Дописник ТАНЈУТ јавља из Рима да је савезничка војници у пограничном подручју Аустрије и Италије открила велику цицберзинску аферу поводом чега је ухапшено око 1.900 особа, у главном четника, »Унита« и »Авантинистичу прљаву прошлост пуковника Вукотића, који је нећак итальјанске краљице и бивши ађутант краљице Марије на београдском двору. Истиче се и његова велика активност против покрета и владе маршала Тита. Вукотић је ухапшен кад се враћао из Лондона у Рим.

— О —

Финансијским законом из буџета Федералне Босне и Херцеговине Учлану 16, министар финансија овлаштен је да може по образложном приједлу доносити одлуке о исплати посебних награда и премија групама и појединцима, који су се нарочито истакли на послу за њихов појачавање и савјестан рад као и групама и појединцима који доприносе уштеди материјала, већој продуктивности и побољшању производње одређене норме. Ове награде и премије исплаћиваће се на терет буџета резервних кредити.

— О —

Јесенска сјетва у Босни и Херцеговини показала је до сада значајне успјехе. План сјетве остварен је у сарајевском округу за 75 посто, у тузланској за 90 посто, у добојском за 90 посто, у бихаћком 78 посто и у бањалучком округу са преко 80 посто. У главним житородима подручјима Семберији, Поплавини и Лијевчу Пољу, где су услови били повољнији, сјетвени план је премашен. Министарство пољопривреде Б. Х. уз помоћ задружног савеза набавило је и подијелило нају 570 вагона сјемена озимих житарица, 4.500 мула и 5.000 плугова. Овим успјесима много је до примио рад омладинских, женских и синдикалних организација, сарадња задружног савеза, сјетвених комисија и војних јединица.

— О —

Поводом државног празника радници и намјештеници штампарије »Људска правда« позвали су на једномјесечно такмичење сва графичка предузећа у повећању и побољшању производње и графике стручне наобразе.

— О —

Наши исељеници из Америке затражили су патронат најдесет дјечијих дома у Б. Х., како би што брже помогли нашим народним властима око забиљавања наше дјече. Распоред је најправљен овако: дјечји дом Ђуре Ђаковића (под Храстовима) са 250 дјечији, који је резервисан за дјечији Крајине и средњошколски дом са 250 дјечији, оба у Сарајеву, дјечији дјечији дом у Киселјаку с 400 дјечији, дјечији дом у Илијашу с 200 дјечији, дјечији дом у Травнику са 250 дјечији, дјечији дом у Ћијевићу с 500 дјечији, дјечији дом у Мостару с 250 дјечији, дјечији дом у Бањији Луци с 400 дјечији, дјечији дом у Острошу код Бихаћа с 500 дјечији и дјечији дом у Лукавцу код Тузле с 250 дјечији.

— О —

Да би се на просветно-културном раду у чачанском округу дошло до овога што више успјеха, антифашистички су поставиле зимско такмичење између срезова као и између појединих села. У ту сврху постављене су табле на друмовима и раскршћима села, на којима се увијују резултати културно-просветног рада, нарочито успјеси школских течајева у разним срезима и срезовима.

Рад Уставотворне скупштине

Послије првог засједања Уставотворне скупштине на коме је донесена декларација о проглашењу наше домовине Републиком, Уставотворна скупштина је наставила са радом 1. децембра.

Претсједник савезне владе маршал Тито је упутио Уставотворној скупштини оставку своје владе. На засједању је текст оставке прочитан Јосипом Видмаром:

Уставотворној скупштини Федеративне Народне Републике Југославије.

Уставотворна скупштина је на основу споразума између Националног Комитета Ослобођења Југославије и краљевске владе у Лондону.

Један од главних њених задатака био је да припреми и спроведе изборе за Уставотворну скупштину. Влада је тај, као и остale задатке, извршила и ја молим овај високи Дом да прими оставку владе како би се чим прије омогућило овом високом Народном претstavniшtvu да изврши до краја све задатке које ова Уставotворna sкупштина има пред собом.

30. новембра 1945. године
Београд

Претсједник Министарског савјета Демократске Федерativne Југославије маршал Југославије: Јосип Броз Тито.

Затим је маршал Тито образложио оставку своје владе. За вријeme његовог говора сви посланици га поздрављају, а на крају сви устају и бурно аklамираju.

Након тога је добио ријеч народни посланик Скупштине народа **Владимир Назор**, у име посланика Хрватске, **Димитар Влахов**, посланик Македоније, др. **Војислав Кецмановић** у име Босне и Херцеговине, **Јован Веселинов**, у име народних посланика Србије, **Фрањо Лубеј**, словеначки народни посланик.

Уставотворна скупштина је преко тих посланика казала да не приhvata оставку Савезне владе и да јој даје повјерење за њен даљи рад.

У име претsјedništva Привремене народне скупштине **Моша Пијаде** је подио изјештај о њеном раду. Уставотворна скупштина је потврдила све одлуке и законе АВНОЈ-а и Привремене народне скупштине и изабрала своје претsјedništvo;

За претsјednika др. **Ивана Рибара**.

За потпретsјednike: **Мошу Пијаде**, **Филипу Лакуша**, **Јосипа Руса**, **Буру Пупара**, **Димитра Влахова** и **Марка Вујчића**.

За секретара **Милу Перунчића**.

За чланove претsјedništva: **Јосипа Броза Титу**, **Затаја Аиде**, **Ладе Бакрића**, **Душана Брикчића**, **Јосипа Видмара**, **Милована Биласа**, **Едварда Кардеља**, **Сретена Жујовића**, **Владу Зечевића**, **Стевана Јаковљевића**, **Блажку Јовановића**, др. **Драгољуба Јовановића**, **Бориса Кидрича**, **Саџу Кошановића**, **Лазара Колишевског**, др. **Благоја Нешковића**, **Јашу Продановића**, **Александра Ранковића**, **Златана Сремца**, **Добротава Томашевића**, **Франа Фрола**, **Андирије Хебранга**, **Аду Хуму**, **Родольба Чолаковића** и **Владу Шегрта**.

Др. **Иван Рибар** се послије избора претsјedništva јавио за ријеч и у име њега захвалио скупштини на повјерењу. Он је између остalog рекао:

»Воља наших народа која је изражава и изражава се у овоме високом Дому, та воља биће нам увијек једини, врховни закон, којем немо се ми из Претsјedništva Уставotворne sкупштине у првом реду морати да покоравамо.«

На трећој заједничкој сједници оба Дома Уставotворne sкупштине поднесен је најтре Устава Федерativne Народне Републике Југославије. Њега је подијело Министарство за Конституја уз образложенje да га ставља на све народну дискусију.

Осуђени јатаци усташких банди

Pred Okružnim narodnim sudom u Banjoj Luci našli su se 22. novembra ove godine ustaški jataci iz Banja Luke i okoline: Lukenda Marušić Zorka, Filipović Ivo, Lukenda Mato, Orlovac Stipo i Orlovac Mandra, Lukenda Ruža iz Bukovice, Lopar Mara, Lopar Ljuba i Lopar Andrija iz Bečkovića, Damjanović Dragica iz Banja Luke i Matošević Jozzo iz Trna; Blažan Stipe i Jajčević Stipe, Dedić Jakov, Gubo Ruža iz Černika, Matić Mandra, Orlovac Ivo i Orlovac Anka iz Jablana. Oni su mjeseca septembra i oktobra o. g. kriji i hraniili ustašku bandu, po zlu poznatom Čoriću Antu i ostale.

Na raspravi optuženi priznaju. To su mahom težaci, osim učiteljice Damjanović Dragice, koja je, као jedina intelektualka, требала да svojim prisustvom ovom benditskom društvu da potstrelka za njezov daljnji zločinski rad.

Sud jeosudio optužene na kazne od 20 godina do 4 godine prisilnog rada s lišenjem slobode te oslobođio optužbe Orlovac Ivu i Ankiju iz Jablana, te Gubo Ružu iz Černika, jer njihova krivnja nije bila ničim dokazana.

S ovom banditskom grupom bilo je povezana druga u Banjoj Luci. U toj drugoj grupi, u kojoj su se našle Crnković Zora, Lidić Mir, bivša članovnica Hrvatskog zavoda, Sokolović Milka, članovnica na redniku Laziću, Tomici Angela, Ivaščanin Anto, strojopravac iz Banja Luke, te časna sestra Počnic Vita, bolničarka u Državnoj bolnici, koja je krala sav sanitetski materijal, osuđena je na 10 godina prisilnog rada i gubitak političkih i građanskih prava pet godina po izdržanoj kazni, te konfiskacijom imovine. Ivaščanin Anto na 15 godina prisilnog rada, i gubitak političkih i građanskih prava tri godine poslije izdržane kazne. Lidić Mur na 12 godina prisilnog rada, gubitak političkih i građanskih prava u trajanju od tri godine — o izdržanoj kazni. Sokolović Milka i Tomici Angela, pomagačice u ovom zločinskom poslu, osuđene su na osam godina prisilnog rada i gubitak političkih i građanskih prava u trajanju od dve godine po izdržanoj kazni.

Proglasenje presude mnogobrojna publike je pozdravila s velikim odobravanjem.

P.

Širom svijeta

Petog decembra ove godine navršilo se devet godina kako je proglašen jedan od najnaprednijih i najplodnijih dokumenata na svijetu, Staljinski Ustav. U Staljinskem Ustavu narodi mnogomilionskog Sovjetskog Saveza postavili su zakone svoga života i rada u velikoj socijalističkoj Otadžbinu, zemljama radnika i seljaka. Tom prilikom čitav Sovjetski Savez proslavio je ovaj začetni dan. Društvo za kulturnu saradnju sa SSSR u Beogradu, zajedno sa svojim federalnim centrima proslavilo je ovaj dan u svima većim mjestima naše Otadžbine. U Beogradu, u Ruskom domu, o značaju Staljinskog Ustava govorio je predsjednik Društva za kulturnu saradnju Jugoslavije sa Sovjetskim Savezom i predsjednik Narodne vlade Bosne i Hercegovine Rodoljub Čolaković. U Banjoj Luci Društvo za kulturnu saradnju sa SSSR priredilo je svečanu akademiju u Narodnom pozorištu.

Naš poslanik u Sofiji Nikola Kovačević priredio je u dvorani hotela »Bulgarija« banket za udarne radnike i seljake iz Sofije i unutrašnjosti. Ovom prijemu prisustvovao je i osnivač Otačastvenog fronta Georgi Dimitrov, sovjetski opunomoćeni ministar u Bugarskoj Kirsanov sa gospodom, predsjednik Savezne komisije general Birjuzov, ministar Kovačević sa gospodom i članovima našeg poslanstva, predstavnici bugarske radničke partije (komunista) i Bugarskog zemljoradničkog nacionalnog saveza i oko stotinu udarnika radnika i seljaka iz Sofije i unutrašnjosti. Pored ostalih govorio je i Georgi Dimitrov, koji je između ostalog rekao: »Sudbina Bugarske leži isto tako i u zdravoj i pravilnoj spoljnoj politici, koju vodi Otačestveni front — vječno prijateljstvo i bratstvo sa Sovjetskim Savezom i novom Jugoslavijom, kao i svim demokratskim i slobodolubivim narodima svijeta na čelu su britanskim i američkim narodima.«

Na izborima koji su ovih dana izvršeni u Albaniji Demokratski front na čelu sa Enver Hodžom odnijeo je veliku pobedu. Glasanje je izvršeno na jednostavan način, ali u svakom slučaju potpuno slobodno i tajno, pa se u svom izvještaju dopisnik »Njutork herald tribunj« a Rejmoni, Ministar predsjednik Albanije i vrhovni komandant Albanske nacionalne armije general-pukovnik Enver Hodža, na konferenciji štampe za strane novinare koja je održana 5. decembra u Tirani, rekao je pored ostalog: »Albanski narod glasao je u ogromnoj većini za ljudе koji su ga vodili u ratu i za koje je siguran da će ga voditi ka srećnijoj budućnosti.«

Povodom sudsjenja hitlerovskim zločincima u Nürnbergu, predstavnik američke ortužbe Olderman izrio je optužni materijal koji je u vezi sa pripremanjem napada na Čehoslovačku. On potisće sud na Minhenski sporazum. Kao što je poznato, 29. septembra 1928. godine, Ujednjeni Kraljevstvo i Francuska zaključile su sa Njemačkom i Italijom sporazum koji je predviđao tada ustupanje Srednje oblasti Njemačkoj. Taj famozni Minhenski sporazum poslužio je kao otkočna daska za njemačku dajuću agresiju, poslužio je kao uvod za napad na Čehoslovačku i druge evropske zemlje. Veći dio njemačke manjine u Sudetima bio je pod uticajem hitlerovog spajanja i agenta Henlajna koji je poslužio, krijući se ezbima prema Niemcima kao manjini u Čehoslovačkoj za provokiranje poznatog pljačkaškog hitlerovog napada na Čehoslovačku.